

ปัญหาและความท้าทายในการแก้ไขการกระทำ ความผิดซ้ำในประเทศไทย Problems and Challenges in Resolving the Recidivism in Thailand

ภูวดล ไชยอินทร์*

Poowadon Chai-in*

ยศวดี ทิพย์มงคลอุดม**

Yodsawadi Thippayamongkoludom**

■ บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อระบุถึงปัญหาจากการแก้ไขการกระทำ ความผิดซ้ำในกระบวนการยุติธรรมไทย วิเคราะห์ข้อเสนอที่เป็นแนวทาง การแก้ไขและป้องกันการกระทำผิดซ้ำจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง เสนอแนะแนวทางที่สามารถลดความท้าทายในการแก้ไขปัญหาการกระทำ ความผิดซ้ำในกระบวนการยุติธรรม โดยใช้การศึกษาจากเอกสารตีพิมพ์ และการปริทรรศน์งานวิจัย ที่เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการศึกษาพบว่าการกระทำผิดซ้ำมีปัญหาดังแต่การนิยามความหมายของการกระทำผิดซ้ำ การจัดเก็บข้อมูลและสถิติ การปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดซ้ำแต่ละประเภท ตลอดจนการระบุสาเหตุและปัจจัยการกระทำผิดซ้ำ ซึ่งเป็นหนึ่งใน ความท้าทายในการแก้ไขการกระทำผิดซ้ำ นอกจากนี้ บทความชิ้นนี้ ยังวิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำที่ต้อง มีการเชื่อมต่อองค์ความรู้เชิงประจักษ์ในภาพรวม และขยายผลให้ได้รับ การตอบสนองจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่การพัฒนาระบบและการปฏิบัติ

* นักนโยบายและวิจัย สำนักส่งเสริมข้อกำหนดกรุงเทพและการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย

** ผู้จัดการโครงการ สำนักส่งเสริมข้อกำหนดกรุงเทพและการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย

* Policy & Research Officer, Office for the Bangkok Rules and Treatment of Offenders, Thailand Institute of Justice

** Project Manager, Office for the Bangkok Rules and Treatment of Offenders, Thailand Institute of Justice

Received: September 16, 2022 Revised: March 11, 2023 Accepted: May 9, 2023

ต่อผู้กระทำความผิดซ้ำในกระบวนการยุติธรรม การพัฒนามาตรการทางสังคมและเศรษฐกิจ การพัฒนามาตรการทางกฎหมาย และการนำ ข้อมูลจากการวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์ที่ส่งผล ต่อการแก้ไขการกระทำความผิดซ้ำ บทความนี้ได้เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดซ้ำอย่างองค์รวมให้มีความสอดคล้องกับบริบทและข้อค้นพบจากงานวิจัย ตลอดจนเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมให้กับหน่วยงาน ในกระบวนการยุติธรรมสามารถนำไปใช้ในการ สนับสนุนในเชิงนโยบายเพื่อลดปัญหาการกระทำความผิดซ้ำต่อไป

คำสำคัญ: การกระทำความผิดซ้ำ, กระบวนการยุติธรรมทางอาญา, ปัญหาและความท้าทาย

■ Abstract

This article seeks to clarify the problems from recidivism solving in the Thai criminal justice system. Research materials on the prevention of recidivism were analyzed and guidelines on challenges in resolving recidivism were recommended. Document research and review article based on quantitative methods were applied. The results showed that problems of recidivism were preliminarily existing in the definition of recidivism, data and statistical collection, treatments for specific group of recidivists, and the identification of the main causes and factors of recidivism which are significant challenges to tackling the issue. In addition,

the resolution of recidivism under concrete research integration and stakeholder collaboration was analyzed and proposed. This included criminal justice system and treatment of offender development, social and economic policy development, improvement of legal measures, and the application of research-based evidence. This article proposes a holistic approach to resolve the problem of recidivism under the criminal justice system based on contexts and research findings. Moreover, proper suggestions of policy support to resolve the recidivism for criminal justice organizations in Thailand were recommended.

Keywords: recidivism, criminal justice system, problems and challenges

■ บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหาการกระทำความผิดซ้ำในประเทศไทย

การกระทำผิดซ้ำนับเป็นเกณฑ์หนึ่งที่ใช้ในการประเมินประสิทธิผลของการใช้เรือนจำ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดที่ได้รับการยอมรับจากสหประชาชาติ และเป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (sustainable development goals-SDGs) ในเป้าหมายที่ 16 ที่ว่า “ส่งเสริมสังคมที่สงบสุข และครอบคลุม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรม และสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ และครอบคลุมในทุก

ระดับ” ที่การมุ่งเน้นที่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อพัฒนาศักยภาพอย่างเต็มที่ และเพิ่มโอกาส และทางเลือกให้ยั่งยืน โดยเป้าประสงค์การ กระทำผิดซ้ำได้ปรากฏอยู่ในมาตรฐานขั้นต่ำ ว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังของสหประชาชาติ หรือข้อกำหนดเนลสันแมนเดลา (United Nations Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners หรือ the Nelson Mandela Rules)¹ซึ่งมีที่มาจากการปรับปรุงข้อกำหนด มาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติ สำหรับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง ค.ศ. 1955 (The United Nations Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners หรือ SMR) โดยได้รับการรับรองจากที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติ เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม พ.ศ. 2558 ที่มีความ มุ่งหวังว่าเรือนจำและสถานคุมขังอื่น ๆ ควรมี เป้าหมายหลักอยู่ที่การลดจำนวนและระดับ ความรุนแรงของการกระทำความผิดในสังคม

การใช้เกณฑ์การกระทำความผิดซ้ำในการ ประเมินประสิทธิภาพของเรือนจำนั้นเป็น แนวคิดที่ว่า ผู้ผ่านการคุมขังหรือบำบัดฟื้นฟู ในเรือนจำแล้ว จะสามารถปรับตัวกลับคืนสู่ สังคมได้อย่างสมบูรณ์ และจะต้องไม่กลับไป กระทำความผิดอีก ซึ่งการกระทำความผิดซ้ำ ก็ถือเป็นสิ่งที่แสดงถึงความล้มเหลวของ กระบวนการแก้ไขฟื้นฟูในเรือนจำ ดังนั้น เรือนจำ จึงได้ใช้หลักเกณฑ์การกระทำความผิดซ้ำ ในการประเมินประสิทธิภาพและความสำเร็จ ของเป้าหมายดังกล่าว แม้ว่าเกณฑ์การกระทำ ความผิดซ้ำจะมีตัวแปรอื่น ๆ ที่มาแทรกซ้อน

และไม่สามารถควบคุมป้องกันมิให้เกิด อาชญากรรมขึ้นได้ แต่ก็อาจนับได้ว่า เกณฑ์ ในการกระทำความผิดซ้ำนั้นอาจเป็นตัวบ่งชี้ หนึ่งที่สามารถประเมินประสิทธิภาพของ มาตรการการบำบัดฟื้นฟู ที่มุ่งให้ผู้กระทำ ความผิดสามารถยับยั้งจิตใจต่อสภาวะแวดล้อม ที่เอื้อต่อการกระทำความผิด หรือสามารถ สร้างภูมิคุ้มกันที่ป้องกันการไม่กลับไปกระทำ ความผิดซ้ำอีก

ภายหลังจากการเพิ่มขึ้นของผู้ต้องขังตั้งแต่ ทศวรรษที่ 2540 จวบจนปัจจุบัน จากข้อมูลของ กรมราชทัณฑ์(2564ก)พบว่า “การกระทำผิดซ้ำ” ได้กลายเป็นปัญหาสำคัญในกระบวนการยุติธรรม มาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีสาเหตุจากปริมาณความ จุของเรือนจำที่มีความจุผู้ต้องขังเท่าเดิมแต่ การจับกุมคุมขังยังเกิดขึ้นต่อไป ประกอบกับ ผู้ต้องขังหลายคนเมื่อพ้นโทษไปแล้วมักมีการ กระทำความผิดซ้ำ และวนกลับเข้ามาในเรือนจำ อย่างต่อเนื่อง² การแก้ไขปัญหาด้วยการจัดสรร พื้นที่ในเรือนจำให้มากขึ้นจึงเป็นการแก้ปัญหา ผู้ต้องขังล้นเรือนจำที่ปลายเหตุ

อย่างไรก็ตาม ประเด็นของการกระทำ ความผิดซ้ำของผู้พ้นโทษถูกหยิบยกขึ้นมากล่าว ถึงมากขึ้นทั้งในเชิงวิชาการและเชิงนโยบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายหลังจากการปรับปรุง ข้อกำหนดสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อ ผู้ต้องขังและได้รับการรับรองในปี พ.ศ. 2558 จึงนำมาซึ่งการศึกษาปัญหาเพื่อทำความเข้าใจ บริบทของการกระทำความผิดซ้ำในประเทศไทย อย่างหลากหลายมิติ

¹ กฎข้อที่ 4 ของข้อกำหนด กำหนดไว้ว่า “เป้าประสงค์ของการลงโทษจำคุกหรือการใช้มาตรการที่คล้ายคลึงกัน อันเป็นการจำกัดอิสระและ เสรีภาพของบุคคลนั้น โดยเบื้องต้นแล้วก็เพื่อที่จะคุ้มครองสังคมให้ปลอดภัยจากอาชญากรรม และลดการกระทำความผิดซ้ำ”

² การเพิ่มขึ้นของผู้ต้องขังเฉลี่ยต่อปีจาก 103,000 คน ในปี พ.ศ. 2540 กลายเป็น 254,000 คน ในปี พ.ศ. 2545 และในปี พ.ศ. 2564 มีรายงานจำนวนผู้ต้องขังเฉลี่ยต่อปีมากถึง 289,051 คน

แม้ว่างานวิจัยเกี่ยวกับการแก้ไขการกระทำ ความผิดซ้ำในประเทศไทยนั้นจะมีการศึกษา อย่างกว้างขวางมากขึ้น แต่จากรายงานสถิติ ของผู้ต้องขังเฉลี่ยต่อปีของกรมราชทัณฑ์ (2564ข) นั้นยังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ซึ่งสะท้อน สภาวะนักโทษล้นอัตราความจุของเรือนจำ กว่าร้อยละ 115³ อีกทั้งยังพิจารณาได้จากสถิติ อัตราการกระทำผิดซ้ำตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 จวบจนปี พ.ศ. 2561 จะพบว่า ในช่วงระยะเวลา ติดตามพฤติกรรมทั้งหมด 3 ปีนั้น มีผู้ต้องขัง

ที่หวนกลับมากระทำผิดซ้ำในปีแรก เฉลี่ยร้อยละ 14.8 และในปีถัดมา มีอัตราเฉลี่ย ร้อยละ 25.9 และในปีสุดท้ายจะพบอัตรา ผู้ต้องขังหวนกลับมากระทำผิดเฉลี่ยที่ ร้อยละ 34.2 ดังแสดงในตารางที่ 1 ซึ่งอาจ นับได้ว่า กว่าหนึ่งในสามของผู้ต้องขังที่ได้รับการ ปลดปล่อยตัวจากเรือนจำจะหวนกลับไปกระทำ ความผิดซ้ำ และกลับเข้าสู่เรือนจำภายในเวลา สามปี

ตารางที่ 1 อัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวในช่วงปีงบประมาณ 2556-2561

ปล่อยตัว ในช่วง ปีงบประมาณ	จำนวนผู้ต้องขัง ที่ได้รับการปล่อยตัว (คน)	มีเลขบัตร ประชาชน (คน)	ผู้ต้องขังที่กลับมา กระทำผิดซ้ำ ภายใน 1 ปี		ผู้ต้องขังที่กลับมา กระทำผิดซ้ำ ภายใน 2 ปี		ผู้ต้องขังที่กลับมา กระทำผิดซ้ำ ภายใน 3 ปี	
			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2556	79,077	39,421	6,319	16.03	10,460	26.53	13,585	34.46
2557	109,840	74,628	10,598	14.20	17,924	24.02	24,087	32.28
2558	142,149	101,674	14,544	14.30	25,757	25.33	35,011	34.43
2559	147,017	123,279	17,681	14.34	31,967	25.93	43,287	35.11
2560	135,829	117,455	17,426	14.84	31,076	26.46	40,614	34.58
2561	110,311	97,854	15,238	15.57	26,266	26.84	33,859	34.6
ค่าเฉลี่ย				14.9		25.9		34.2

ที่มา: จาก สถิติการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง, ข้อมูล ณ วันที่ 14 พฤศจิกายน 2564. ค้นเมื่อ 14 พฤศจิกายน 2564, จาก <http://www.correct.go.th/recstats/index.php> โดย กรมราชทัณฑ์. (2564ข).

ดังนั้น อัตราการกระทำซ้ำในประเทศไทย จึงเป็นตัวชี้วัดหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงปัญหา ของการกระทำผิดซ้ำ ซึ่งนับเป็นสาเหตุหนึ่ง ที่ทำให้ผู้ต้องขังยังคงล้นเกินเรือนจำ นอกจากนี้

การคงที่ของอัตราผู้ต้องขังที่กลับมากระทำผิด ซ้ำนั้น ยังสามารถสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพ ของการฟื้นฟูผู้ต้องขังในเรือนจำได้อีกประการ หนึ่งด้วย

³ ปริมาณความจุของเรือนจำในประเทศไทยเป็นข้อมูลจากกรมราชทัณฑ์ในปี พ.ศ. 2563 ซึ่งระบุว่า ความจุของเรือนจำอยู่ที่ 299,048 ราย ใน พ.ศ. 2563 ซึ่งในขณะนั้นมีผู้ต้องขังจำนวน 344,161 ราย ซึ่งส่งผลให้อัตราร้อยละของเรือนจำอยู่เกินร้อยละ 115

วัตถุประสงค์ของบทความ

บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาในประเด็น ดังต่อไปนี้

1. เพื่อระบุถึงปัญหาจากการแก้ไขการกระทำ ความผิดซ้ำในกระบวนการยุติธรรมไทย
2. เพื่อวิเคราะห์แนวทางการแก้ไขและป้องกันการกระทำผิดซ้ำจากข้อเสนอของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซ้ำ
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางที่สามารถลดความเสียหายในการแก้ไขปัญหการกระทำ ความผิดซ้ำในกระบวนการยุติธรรม

บทความชิ้นนี้จึงใช้วิธีการศึกษาจากการปริทรรศน์วรรณกรรมและการทบทวนงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์มาแล้วก่อนหน้านี้ จากฐานข้อมูลงานวิจัยและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยหน่วยงานที่น่าเชื่อถือ โดยครอบคลุมประเด็น ตั้งแต่ ความหมายและการนิยามการกระทำ ความผิดซ้ำ เส้นทางและภูมิหลังของผู้กระทำ ความผิดซ้ำ สาเหตุและปัจจัยในการกระทำ ความผิดซ้ำ ข้อเสนอแนะจากงานวิจัยในด้านต่าง ๆ ที่เป็นความเสียหายในการแก้ไขปัญหการกระทำ ความผิดซ้ำ และนำมาวิเคราะห์ถึงปัญหาในการนิยามการกระทำ ความผิดซ้ำ ความเหมือนและความแตกต่างในเส้นทางและ ภูมิหลังของผู้กระทำ ความผิดซ้ำที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งส่งผลต่อการระบุสาเหตุและปัจจัย ในการกระทำ ความผิดซ้ำในผู้กระทำ ความผิด แต่ละกลุ่มด้วย

ในบทความยังได้สังเคราะห์ข้อเสนอที่เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหการกระทำ ความผิดซ้ำอย่างเป็นองค์รวม โดยการรวบรวมแนวทาง การแก้ไขปัญหการกระทำ ความผิดซ้ำเป็นรายประเด็น ตั้งแต่ประเด็นของการพัฒนาเชิง

ระบบการจัดเก็บสถิติข้อมูลและแนวปฏิบัติ การพัฒนามาตรการทางสังคมและเศรษฐกิจ ข้อเสนอแนะทางกฎหมาย ตลอดจนการเชื่อมต่อ องค์ความรู้เกี่ยวกับการกระทำ ความผิดซ้ำไปใช้ได้ในภาพรวม

การศึกษาปัญหาการกระทำ ความผิดซ้ำในประเทศไทย

ในภาพรวมของการศึกษาการกระทำ ความผิดซ้ำนั้น นับเป็นขั้นตอนแรกในการพิจารณา และระบุปัญหาที่เกี่ยวกับการกระทำ ความผิดซ้ำ ที่พบหรือเกิดขึ้นในประเทศไทย เพื่อทำความเข้าใจ ข้อมูลที่เป็นลักษณะพื้นฐานของปัญหาการ กระทำ ความผิดซ้ำภายใต้ระบบยุติธรรมนั้น ๆ โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ประเด็น คือ ปัญหาในการนิยามการกระทำ ความผิดซ้ำ การจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานการกระทำ ความผิดซ้ำ การกระทำ ความผิดซ้ำจำแนกตามประเภท และปัจจัยของการกระทำ ความผิดซ้ำ โดยมี รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. นิยามการกระทำ ความผิดซ้ำ

ในกระบวนการยุติธรรมที่ต้องทำงาน ร้อยเรียงต่อกันนั้น ได้สะท้อนถึงปัญหาการ นิยามความหมายของคำว่า “การกระทำ ความผิดซ้ำ” กันอย่างสากลทั่วโลก (Goodley, Pearson & Morris, 2021; Ostermann, Salerno, & Hyatt, 2015) เนื่องจากเมื่อมีการปล่อยตัว ผู้ต้องขังในแต่ละครั้งแล้ว และบุคคลนั้นหวนกลับ สู่กระบวนการยุติธรรมในฐานะผู้กระทำ ความผิด อีกครั้ง การกำหนดเริ่มนับว่าการกระทำผิดนั้น ความมีขึ้นในขั้นตอนใดหรือผู้กระทำ ความผิด มีสถานะใดนั้น การระบุขั้นตอนในกระบวนการ

ยุติธรรม สถานะของผู้ต้องขัง และกรอบเวลานั้นจะเป็นส่วนสำคัญในการกำหนดนิยาม และการนับตัวเลขสถิติของผู้กระทำผิดซ้ำ

ในทำนองเดียวกัน การจัดเก็บข้อมูลการกระทำ ความผิดซ้ำเป็นตัวเลขที่อาจนับได้ตั้งแต่ ขั้นตอนการจับกุมซ้ำ (Re-arrest) ขั้นตอนการตัดสินว่าผิด (Re-conviction) หรือขั้นตอนการคุมขัง (Re-incarceration) ซึ่งในแง่หนึ่งสามารถบ่งบอกสถานะของผู้เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมด้วย อย่างไรก็ตาม ในแง่ของกรอบเวลาที่บุคคลพ้นออกจากเรือนจำนั้นอาจใช้เพื่อการประเมินอัตราการกระทำผิดซ้ำ และยังสามารถบ่งบอกประสิทธิภาพของเรือนจำในการแก้ไขพฤติกรรมซ้ำของผู้ต้องขังแต่ละประเภทได้

เมื่อศึกษาการกระทำผิดซ้ำในประเทศต่าง ๆ จะพบว่า การนำอัตราของการกระทำผิดซ้ำในแต่ละประเทศนั้นมาเปรียบเทียบกัน เป็นเรื่องที่จะต้องระมัดระวังเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจาก การจัดเก็บสถิติเกี่ยวกับการกระทำผิดซ้ำของแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน (นันทิ จิตสว่าง, ม.ป.ป.) โดยขึ้นอยู่กับวิธีประเมินอัตราการกระทำผิดซ้ำ แหล่งข้อมูลที่รายงานสถิติ ระยะเวลาในการติดตามพฤติกรรม ประชากรของกลุ่มที่จะศึกษา และความแม่นยำของสถิติที่จัดเก็บ ซึ่งทำให้การจัดเก็บสถิติเกี่ยวกับการกระทำผิดซ้ำในประเทศเดียวกันในบางครั้งอาจมีอัตราการกระทำผิดซ้ำที่แตกต่างกัน

สำหรับคำนิยามในประเทศไทยจะพบว่าในแต่ละหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมนั้นมีการกำหนดคำนิยามการกระทำผิดซ้ำ เพื่อการจัดเก็บข้อมูลที่แตกต่างกันไปตามบทบาทและภารกิจ (สุภัทรา ปากสิทธิ์ วโรตม์ลิขิตต์ และ จุฑารัตน์ พรพุทธรศรี, 2563) ตลอดจนแนวทางการกำหนดแนวนโยบายการดำเนินงาน โดยกรมราชทัณฑ์นั้นนับเอาหลักการวัดการกระทำ ความผิดซ้ำจากการคุมขังเป็นเกณฑ์ ส่วนกรมคุมประพฤติจะใช้หลักการของการคุมขังและการถูกตัดสินเป็นเกณฑ์ ในอีกทางหนึ่งกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนนั้นจะถือเอาหลักการจับกุมซ้ำเป็นเกณฑ์⁴ การกำหนดความหมายที่แตกต่างกันนี้ถือเป็นช่องว่างอันเนื่องมาจากความแตกต่างของความจำเป็นในการนำข้อมูลไปใช้ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อ การวิเคราะห์และการนำข้อมูลไปใช้ในเชิงนโยบายในอนาคตได้ ดังนั้น จึงจำเป็นที่ต้องมีเกณฑ์การกำหนดคำนิยามที่เป็นการบ่งบอกถึงการกระทำผิดซ้ำ เพื่อจัดเก็บข้อมูลและจัดทำสถิติสำหรับการวิเคราะห์ประสิทธิภาพในกระบวนการยุติธรรมต่อไป

2. การจัดเก็บข้อมูลการกระทำผิดซ้ำในประเทศไทย

การเก็บข้อมูลการกระทำผิดซ้ำในประเทศไทยนั้นเกิดจากการเก็บข้อมูลหลากหลายภาคส่วนทั้งหน่วยงานที่ดูแลผู้ต้องขัง เช่น กรมราชทัณฑ์

⁴ กรมราชทัณฑ์ นิยามการกระทำผิดซ้ำไว้ว่า “นักโทษเด็ดขาดที่ถูกปล่อยตัวออกจากเรือนจำไปแล้วทั้งกรณีพ้นโทษแบบมีเงื่อนไข และไม่มีเงื่อนไขในช่วงปีงบประมาณหนึ่ง ๆ แล้วหวนกลับมากระทำผิดซ้ำโดยถูกส่งตัวเข้าสู่เรือนจำอีกครั้ง ทั้งในกรณีผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี และนักโทษเด็ดขาด ภายในระยะเวลาช่วงหนึ่งที่กำหนดไว้หลังการปล่อยตัวดังกล่าว” ส่วนกรมคุมประพฤติ นิยามการกระทำผิดซ้ำไว้ว่า “ผู้พ้นคุมประพฤติด้วยดี แล้วกลับมากระทำผิดและกลับเข้าสู่ระบบของกรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน หรือกรมคุมประพฤติอีกครั้งหนึ่ง ภายในระยะเวลาที่กำหนด” และกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน นิยามการกระทำผิดซ้ำว่า “เด็กและเยาวชนที่ถูกปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็ก และเยาวชนและถูกจับกุมภายในรอบระยะเวลา 1 ปี 2 ปี และ 3 ปี”

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน หน่วยงานส่งเสริมคุณภาพชีวิตหลังการปล่อย เช่น กรมคุมประพฤติ ตลอดจนหน่วยงานที่ส่งเสริมการจัดเก็บข้อมูลและประเมินผล เช่น สำนักงานพัฒนาธุรภาพดิจิทัล และกิจการยุติธรรม

จากการสืบค้นข้อมูลก่อนหน้าปี พ.ศ. 2555 ยังไม่พบการจัดเก็บข้อมูลการกระทำความผิดซ้ำอย่างเป็นระบบ แต่พบว่าอาจมีข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องคือ หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมไทยได้ยึดถือข้อกำหนดตามข้อ 45 แห่งกฎกระทรวงมหาดไทยออกตามความในมาตรา 58 พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 โดยได้ยึดถือให้เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ในการจัดผู้ต้องขังให้อยู่ในชั้นเลว หากพบว่า ต้องโทษจำคุกเป็นครั้งที่ 2 ภายในระยะเวลา 5 ปี นับจากวันที่พ้นโทษครั้งก่อน โดยความผิดที่กระทำทั้ง 2 ครั้ง ไม่ใช่ความผิดหลัโทษหรือกระทำโดยประมาท อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัตินั้นทางกรมราชทัณฑ์จะยึดถือหมายจำคุกเป็นแนวทางสำคัญในการบันทึกข้อมูลทะเบียนประวัติผู้ต้องขัง (รท. 101) โดยถือว่าศาลได้ตรวจสอบประวัติความผิดมาชั้นหนึ่งแล้ว (สำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์, 2550) และไม่ได้ตรวจสอบกับส่วนข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 รัฐบาลไทยได้มีการดำเนินโครงการเพื่อติดตามการกระทำความผิดซ้ำทั่วประเทศ โดยเริ่มจัดทำข้อมูลจากกรมราชทัณฑ์และอ้างอิงข้อมูลตามหมายเลขประจำตัวประชาชนจากผู้ต้องขัง ในปัจจุบันปี พ.ศ. 2565 การติดตามข้อมูลและสถิติการกระทำความผิดซ้ำนั้นสามารถเข้าถึงได้จากข้อมูลเผยแพร่

ออนไลน์ของกรมราชทัณฑ์ (RecStats) กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (รายงานผลการดำเนินงานของกรมพินิจฯ) กรมคุมประพฤติ ตลอดจนสำนักงานกิจการยุติธรรมที่จัดตั้งศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรมต้นแบบ (Data Exchange Center-DXC)⁵ ซึ่งได้บรรจุอัตราการกระทำความผิดเป็นตัวชี้วัดหนึ่งในการประเมินผลกระบวนการยุติธรรม (ตัวชี้วัด REI) และรายงานผลต่อกระทรวงยุติธรรม

อาจสรุปได้ว่า หลักการจัดเก็บข้อมูลการกระทำความผิดซ้ำในประเทศไทยนั้นเป็นการจัดเก็บข้อมูลแบบเบ็ดเสร็จ นับจากผู้กระทำความผิดซ้ำที่ต้องโทษจำคุกเป็นครั้งที่ 2 (สถิติของกรมราชทัณฑ์ร่วมกับกรมพินิจฯ) ภายในระยะเวลาติดตามพฤติกรรม 5 ปี (ข้อมูลจากกรมคุมประพฤติ) นับจากวันที่พ้นโทษครั้งก่อน โดยความผิดที่กระทำทั้ง 2 ครั้ง ไม่ใช่ความผิดหลัโทษหรือกระทำโดยประมาทโดยยึดหลักเกณฑ์การถูกคุมขังซ้ำ (Re-incarceration) เท่านั้น

อย่างไรก็ตาม สถิติที่ได้จากการจัดเก็บดังกล่าวไม่ได้สะท้อนตัวเลขที่แท้จริงของผู้กระทำความผิดทั้งหมด และไม่สามารถสะท้อนประสิทธิภาพที่แท้จริงของกระบวนการยุติธรรมได้จากการสนับสนุนมาตรการทางเลือกแทนการคุมขังเป็นหลักการหนึ่งของการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด โดยมาตรการดังกล่าวนี้ไม่ได้ทำให้ผู้กระทำความผิดส่วนหนึ่งไม่ได้เข้าสู่ระบบการจัดการโดยเรือนจำ ดังนั้น การเก็บข้อมูลในส่วนผู้ต้องโทษที่กระทำความผิดซ้ำ (Re-conviction) หรือผู้ต้องหาและผู้ต้องสงสัยในการกระทำความผิด (Re-arrest) นั้น ควรเป็น

⁵ ข้อมูลการกระทำผิดซ้ำ ที่เข้าสู่ระบบการพัฒนาพฤตินิสัย จำนวน 712,419 คน, ศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรมต้นแบบ, สำนักงานกิจการยุติธรรม, ประเทศไทย เข้าถึงจาก <https://www.dxc.go.th> เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2564

สถิติที่ถูกจัดเก็บด้วย การจัดเก็บข้อมูลในส่วนนี้อาจเชื่อมโยงกับคลังข้อมูลที่มีความสำคัญอีกหลายส่วน เช่น ระบบสารสนเทศของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (POLIS) ฐานข้อมูลจากการประกอบใบหน้า (PICASSO) ระบบฐานข้อมูลประวัติอาชญากร (Criminals Database Operating System-CDOS) ฯลฯ นอกจากนี้ยังอาจมีการใช้มาตรฐานระหว่างประเทศว่าด้วยการจำแนกประเภทอาชญากรรมเพื่อประโยชน์ทางสถิติ (International Classification of Crime for Statistical Purposes-ICCS) มาเป็นเกณฑ์ในการนิยามจัดเก็บข้อมูลร่วมกันได้

การจัดเก็บข้อมูลในสองส่วนที่กล่าวไปนั้นควรเป็นหนึ่งในตัวชี้วัดที่สามารถสะท้อนประสิทธิภาพของการประเมินผลกระบวนการยุติธรรมแบบองค์รวม (สุภัทรา ปากสิทธิ์ วโรตม์ลิขิตต์ และจุฑารัตน์ พรพุทธศรี, 2563) การเก็บข้อมูลการกระทำความผิดที่แยกย่อยมากขึ้นนี้จะเป็หนึ่งในแนวทางการส่งเสริมความยุติธรรมเชิงระบบได้ (Bendlin, Sheridan, & Johnson, 2020; Ostermann, et al, 2015) ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าการจัดเก็บข้อมูลการกระทำความผิดจะสามารถสะท้อนปัญหาของกระบวนการยุติธรรมได้ตลอดทั้งกระบวนการ

3. ประเภทของการกระทำความผิดซ้ำ

เนื่องจากการกระทำความผิดซ้ำนั้นเป็นรูปแบบหนึ่งในการกระทำความผิดที่มีลักษณะเฉพาะ กล่าวคือการกระทำความผิดซ้ำเป็นพฤติกรรมที่หวนกลับไปกระทำผิดอีกครั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งพฤติการณ์การกระทำความผิดในคดีแบบเดิม (Molina-Coloma, Salaberria, & Pérez, 2021) ดังนั้นการทำความเข้าใจในเรื่องราวเหล่านี้จำเป็นต้องแบ่งรูปแบบการกระทำ

ความผิดซ้ำออกเป็นประเภทคดีตามฐานความผิด การแบ่งการกระทำผิดซ้ำตามประเภทคดีนั้นเป็นการระบุถึงลักษณะคดีและผู้กระทำความผิดที่มีความเฉพาะเจาะจงมากขึ้น เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจรูปแบบของการกระทำ ความผิดซ้ำในเชิงลึกมากยิ่งขึ้น

จากสถิติการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำล่าสุดเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ. 2564 ที่รายงานโดยกรมราชทัณฑ์ พบว่าเมื่อเรียงอันดับอัตราการกระทำความผิดซ้ำจำแนกตามประเภทที่มีอัตราการกระทำผิดซ้ำมากที่สุดไปน้อยสุดจะได้ว่า ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย และความผิดเกี่ยวกับเพศ ซึ่งมีรายละเอียดที่แตกต่างกันออกไป ดังนี้

1) ความผิดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ฐานข้อมูลผู้ต้องขังกระทำความผิดซ้ำนั้นได้แสดงถึงอัตราส่วนของผู้ต้องขังที่กระทำความผิดซ้ำด้วยฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมากที่สุดถึงร้อยละ 66.13 ซึ่งสอดคล้องกับฐานข้อมูลการกระทำความผิดที่จำแนกตามประเภทจากกรมราชทัณฑ์แสดงให้เห็นว่ากว่าร้อยละ 80 ของผู้ต้องขังในประเทศไทยได้รับโทษจำคุกจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และร้อยละ 78 ของผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดถูกพิพากษาในความผิดเกี่ยวกับยาบ้า (เมทแอมเฟตามีนชนิดเม็ด) อีกทั้งร้อยละ 76 ของผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดดังกล่าว ถูกพิพากษาในความผิดมียาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย (Thailand Institute of Justice and United Nations Office on Drugs and Crime, 2021)

ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า การใช้ยาเสพติดมีความเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดซ้ำของผู้ต้องขังร่วมด้วย นอกจากนี้ ยังพบว่าในผู้ที่กระทำความผิดซ้ำในคดีอื่นๆ บางกรณีจะพบการกระทำความผิด หรือการใช้สารเสพติดร่วมด้วย

สำหรับผู้ต้องขังที่กระทำความผิดซ้ำ ในฐานะความผิดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้ยอมรับว่า ตนเอง มีความเข้าใจชัดเจนถึงสภาพของปัญหายาเสพติด โดยยาบ้าที่เป็นกลุ่มสารเสพติดหลักที่ทำให้เกิดการกระทำความผิดนั้น ไม่ได้ทำให้เสพติด หรือถูกใช้เพื่อเพิ่มพลังกำลัง หรือเพื่อการผ่อนคลายเท่านั้น แต่การหวนกลับมาใช้ยาเสพติดประเภทนี้เป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมที่ผู้พ้นโทษเหล่านั้นเขาต้องกลับไปอาศัยอยู่ รวมทั้งเครือข่ายเพื่อนฝูง กิจกรรมประจำวัน และการหาเลี้ยงชีพที่ล้วนแต่เกี่ยวข้องกับการบริโภคและขายยาบ้า ตลอดจนความรู้สึกถูกกีดกันจากตลาดแรงงาน และการสนับสนุนจากครอบครัว เนื่องจากประวัติอาชญากรรมที่ทำให้พวกเขากลับไปอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการกระทำความผิดซ้ำ (Thailand Institute of Justice and United Nations Office on Drugs and Crime, 2021)

นอกจากนี้ ยังพบว่า ในผู้ที่กระทำความผิดซ้ำในคดีอื่นๆ บางกรณีจะพบการกระทำความผิด หรือการใช้สารเสพติดร่วมด้วย

2) ความผิดในคดีลักทรัพย์

ผู้ต้องขังที่กระทำความผิดซ้ำในคดีลักทรัพย์มีอัตราส่วนที่รองลงมา คือ ร้อยละ 12.98 โดยผู้กระทำความผิดกลุ่มนี้มีปัจจัยในการกระทำความผิดคล้ายคลึงกับกลุ่มผู้กระทำความผิดซ้ำในคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เนื่องจากการเป็นผู้พ้นโทษเกี่ยวกับคดีทรัพย์นั้นจะทำให้

หางานทำในตลาดยากกว่าผู้พ้นโทษในคดีอื่น ๆ อีกทั้งผู้พ้นโทษในกลุ่มนี้มักมีปัญหาทางเศรษฐกิจ มีหนี้สิน รายได้ภายในครอบครัวไม่พอ และอาจทำให้หนี้สินเหล่านั้นสะสมเพิ่มขึ้น (ทรรศพล ขุนรัง, 2556) เมื่อไม่มีหนทางหาเงินได้ทันทีทำให้ผู้พ้นโทษกลุ่มนี้หวนกลับมากระทำความผิดซ้ำ

การตัดสินใจเชิงเหตุผลในการกระทำความผิดนี้เป็นอีกหนึ่งลักษณะของผู้กระทำความผิดซ้ำที่แตกต่างจากกลุ่มอื่น ๆ โดยจากการศึกษาพบว่า ผู้กระทำความผิดในกลุ่มนี้จะมีการไตร่ตรองถึงผลได้ผลเสีย เพื่อเป็นเหตุผลในการกระทำความผิดในแต่ละครั้ง เมื่อพิจารณาว่าเป็นการกระทำที่คุ้มค่า มูลค่าทรัพย์สินที่สูง ความปลอดภัยในพื้นที่ที่ลงมือกระทำความผิดต่ำ และมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตน (ทรรศพล ขุนรัง, 2556, หน้า 109) จึงนำไปสู่การลงมือกระทำในที่สุด

3) ความผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย

ในฐานะความผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกายนั้น มีผู้พ้นโทษที่กลับมากระทำความผิดซ้ำอยู่ที่อัตราส่วนร้อยละ 6.46 ของผู้กระทำความผิดซ้ำทั้งหมด ในเชิงสถิติแล้วผู้ต้องขังที่กระทำความผิดซ้ำกลุ่มนี้ถือว่าไม่มากเท่ากับผู้ต้องขังที่กระทำความผิดซ้ำในคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และคดีลักทรัพย์ แต่หากพิจารณาอัตราส่วนการกระทำความผิดซ้ำนี้กับอัตราส่วนของสถิตินักโทษเด็ดขาดแยกตามลักษณะความผิด จะพบว่า มีอัตราส่วนของผู้กระทำความผิดซ้ำร้อยละ 5.17 ของนักโทษเด็ดขาดทั้งหมด กล่าวคือผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกายมีอัตราส่วนในการกระทำความผิดซ้ำที่มากกว่าผู้กระทำความผิดซ้ำกลุ่มอื่น ๆ

ผู้กระทำความผิดซ้ำกลุ่มนี้จึงมักถูกพิจารณาว่าเป็น “ผู้กระทำผิดซ้ำซาก” หรือ “ผู้ร้ายโดยสันดาน” และมักมีลักษณะทางจิตใจเป็นพวกนิยมความรุนแรงที่ยังไม่ได้รับการบำบัด (วรกร โอภาสพันธ์, ม.ป.ป.) อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันได้มีความพยายามในการวางมาตรการทางกฎหมายในการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำของผู้กระทำความผิดออกจากรั้วที่ใช้ความรุนแรง ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการรับมือกับผู้กระทำความผิดซ้ำในคดีเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย และผู้กระทำความผิดออกจากรั้วที่ใช้ความรุนแรงโดยเฉพาะ

4) ความผิดเกี่ยวกับเพศ

การกระทำความผิดทางเพศเป็นพฤติกรรม การกระทำความผิดที่มีอัตราส่วนไม่มาก เมื่อเทียบกับการกระทำความผิดซ้ำในฐานคดีอื่น ๆ โดยปรากฏสัดส่วนการกระทำความผิดซ้ำอยู่ที่ร้อยละ 2.24 ของผู้กระทำความผิดซ้ำทั้งหมด อย่างไรก็ตาม ความผิดทางเพศนั้นมีผลกระทบที่ร้ายแรงต่อความรู้สึกของสังคมในภาพรวม และส่วนมากผู้กระทำความผิดทางเพศมักมุ่งเป้าเหยื่อที่เป็นเด็ก หรือกลุ่มเปราะบาง และเป็นไปได้อย่างยิ่งว่า ผู้เสียหายในคดีเหล่านี้อาจไม่อยู่ในสถานะที่สามารถแจ้งขอความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น ๆ ได้ เมื่อเปรียบเทียบกับกระทำความผิดในรูปแบบอื่น ๆ

อย่างไรก็ตาม สำหรับผู้กระทำผิดซ้ำในคดีทางเพศนั้นมักมีลักษณะที่แตกต่างออกไปจากผู้กระทำความผิดทางเพศโดยทั่วไป (Gannon, Terriere & Leader, 2012; Ward & Gannon, 2006) คือ มักเป็นผู้ที่มีอาการไครเด็ก (Pedophilia) และมีอายุมากกว่าเหยื่อ ส่วนการกระทำความผิดนั้นจะเกิดจากอาการเครียด

ส่วนบุคคล และบ่อยครั้งจะมีผู้เสียหายเป็นเหยื่อในครอบครัวหรือภายในชุมชนเดียวกัน (สำนักงานกิจการยุติธรรม, 2562) บางครั้งผู้กระทำความผิดซ้ำอาจมีพฤติกรรมเป็นนักข่มขืน (rapists) (Simons, 2017) โดยมีประวัติการใช้ความรุนแรงและมีพฤติกรรมที่ก้าวร้าวหรือใช้กำลังในการกระทำความผิดซ้ำ นอกจากนี้ ผู้กระทำความผิดซ้ำอาจเป็นผู้กระทำผิดเพศหญิง หรือผู้กระทำความผิดทางเพศที่ล่อลวงเหยื่อผ่านช่องทางออนไลน์ซึ่งหวนมากระทำความผิดซ้ำได้อีกด้วย (Simons, 2017)

■ การศึกษาสาเหตุและปัจจัยบอบการกระทำความผิดซ้ำ

สาเหตุและปัจจัยของการกระทำความผิดซ้ำนั้นเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจและถูกพูดถึงอยู่บ่อยครั้ง ทั้งจากในหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเอง หรือในวงการวิชาการ เนื่องด้วยปัญหาผู้ต้องขังหวนกลับมาในเรือนจำนั้นเป็นปัญหาที่มาพร้อมกับการบริหารจัดการเรือนจำ และการจะแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดซ้ำในแง่หนึ่งนั้นจะต้องมีการระบุต้นตอที่เป็นสาเหตุและปัจจัยของการกระทำความผิดซ้ำเหล่านี้

จากการรวบรวมบทความทางวิชาการทั้งหมดเกี่ยวกับเรื่องการกระทำความผิดซ้ำจำนวน 19 เรื่อง ในฐานข้อมูลศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index Centre) สามารถแบ่งเป็นปัจจัยประเภทต่าง ๆ และมีรายละเอียดดังนี้

1. ปัจจัยทางชีววิทยากายภาพ ภูมิหลังส่วนบุคคล และจิตวิทยา

ปัญหาการกระทำความผิดซ้ำในแง่หนึ่งได้รับการอธิบาย และระบุว่า ปัจจัยในทาง

ชีววิทยากายภาพ ภูมิหลังส่วนบุคคล (Physical, Biological and Demographical Factor) และ ปัจจัยในด้านจิตวิทยาส่วนบุคคล (Psychological Factor) เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดมากที่สุด ซึ่งปัจจัยเหล่านี้เป็นการอธิบายการกระทำผิดซ้ำบนพื้นฐานความรู้ อาชญาวิทยา ได้แก่ สำนักคิดอาชญาวิทยา กึ่งดั้งเดิม (Neo-Classical Schools) และสำนักคิดอาชญาวิทยาปฏิฐานนิยม (Positivism School) ตลอดจนแนวคิดทฤษฎีทางจิตวิทยา (Psychological Theory) มาใช้ในการอธิบายการเกิดอาชญากรรม

ในงานวิจัยจำนวนหนึ่งได้ใช้วิธีการสอบถามและสัมภาษณ์ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงสถิติ เพื่อกำหนดปัจจัยในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง ทั้งเด็กและเยาวชน ตลอดจนผู้ต้องขังในสถานที่คุมขังต่าง ๆ ผลปรากฏว่า สาเหตุทางภูมิหลังส่วนบุคคล ทั้งอายุ สถานภาพ และการศึกษา ส่งผลให้ผู้ต้องขังหวนกลับมากระทำความผิดอย่างมีนัยสำคัญ (ชญาณ์นันท์ บวรสมสฤต และศรีสุพร ปิยรัตนวงศ์, 2553) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ได้มีการศึกษาในผู้กระทำผิดซ้ำที่เป็นเด็กและเยาวชน และพบว่าผู้กระทำความผิดที่มีอายุน้อยกลุ่มวัยรุ่นตอนต้นมีโอกาสนในการกระทำผิดมากกว่า (ฐิติวรรณ สุกใส, เชิดศักดิ์ ไชวาลินธุ์, วันเพ็ญ วอกลาง และธวัชชัย ไทยเขียว, 2555) โดยเมื่อเด็กและเยาวชนมีอายุในขณะกระทำผิดมากขึ้น จะมีโอกาสที่ทำให้เด็กและเยาวชนจะกระทำผิดซ้ำลดลง ร้อยละ 41 (ศิริวรรณ กมลสุขสถิต, 2563) ดังนั้น ปัจจัยในทางชีววิทยากายภาพ ภูมิหลังส่วนบุคคล จึงเป็นสาเหตุหนึ่งแห่งการกระทำผิดซ้ำ

ในทางเดียวกัน ปัจจัยด้านจิตวิทยานั้น ยังได้รับการระบุในงานวิจัยอีกหลายฉบับว่าเป็นสาเหตุหนึ่งในการกระทำความผิดซ้ำ โดยเฉพาะการควบคุมตนเอง (Self-control) เนื่องจากหากผู้ต้องขังมีการควบคุมตนเองต่ำที่ฝังลึกอยู่ในบุคลิกลักษณะ เช่น การมีพฤติกรรม หุนหันพลันแล่น ชอบความเสี่ยงเพื่อทดสอบความสามารถตนเอง หรือมีลักษณะยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง มีความมั่นใจในตนเองสูง จะมีแนวโน้มในการกระทำความผิดซ้ำมากกว่า (พงษ์กฤษณ์ มงคลสินธุ์, 2561; พชรินทร์ ชำศรีพงษ์, 2561) นอกจากนี้ ปัญหาที่เกี่ยวกับสุขภาพจิตของผู้ต้องขังยังเป็นอีกสาเหตุหนึ่งในการหวนกลับมากระทำความผิดซ้ำอีกด้วย

การอธิบายการกระทำผิดซ้ำด้วยปัจจัยเหล่านี้ได้รับการตีความว่าเป็นสาเหตุหนึ่งในการหวนกลับมากระทำความผิดซ้ำร่วมกับสาเหตุและปัจจัยอื่น ๆ ซึ่งส่งผลต่อผู้กระทำผิดด้วยเช่นกัน

2. ปัญหาที่เกิดจากความท้าทายของสังคม

การกระทำผิดซ้ำยังได้รับการกล่าวถึงในแง่ของสาเหตุที่เกิดจากปัญหาในการกลับคืนสู่สังคม เนื่องจากสังคมเป็นพื้นที่เดียวในการรองรับผู้กระทำความผิด ดังนั้น การยอมรับของสังคม ความรักความผูกพันในครอบครัว ตลอดจนความสัมพันธ์ที่มีต่อเพื่อนและชุมชนรอบข้าง จึงเป็นสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งที่สามารถบ่งชี้ถึงการที่ผู้พ้นโทษจะหวนกลับมากระทำความผิดอีกครั้ง โดยสาเหตุหลักที่เป็นความท้าทายในการกลับสู่สังคมมีอยู่ 3 ด้าน ได้แก่ ครอบครัว เพื่อน และสังคมรอบข้าง ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ครอบครัว เป็นสถาบันที่สำคัญในการสร้างลักษณะนิสัย และบุคลิกภาพของผู้กระทำ ความผิด โดยพิจารณาผ่านความสัมพันธ์ ความผูกพันที่แน่นแฟ้นกันในครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยว่า หากครอบครัวขาดความอบอุ่นหรือความสัมพันธ์อันดีจากบุคคลในครอบครัว ผู้กระทำความผิดเหล่านั้นจะมีความเสี่ยงและง่ายต่อการกระทำความผิดซ้ำที่มากกว่าปกติ (ชวลิต กลิ่นแซ, เกชา ใจดี, ณัฐวรรณ เสมียนเพชร, สุพัตรา สมวงศ์ และ ทิพวรรณ สุวรรณโน, 2563; จิตติวรรณ สุกใส และคนอื่น ๆ, 2555)

เพื่อน ถือเป็นสาเหตุที่เป็นสภาพแวดล้อมของผู้กระทำความผิด โดยเชื่อว่าพฤติกรรมในกลุ่มเพื่อน สามารถลอกเลียนแบบและเรียนรู้กันได้ โดยการติดต่อสมาคมกันอย่างใกล้ชิดภายในกลุ่ม ตั้งแต่การเรียนรู้ในเรื่องเทคนิคการกระทำความผิด การแสดงออกทางพฤติกรรมทั้งพฤติกรรมในทางที่ดี และพฤติกรรมที่แสดงออกมาในลักษณะเบี่ยงเบน ตลอดจนดูดซับทัศนคติและแรงจูงใจในการกระทำผิดจากกลุ่มเพื่อนได้อีกด้วย ความสัมพันธ์ของเพื่อนนี้เองจึงเป็นสาเหตุหลักประการหนึ่งในการกระทำความผิดซ้ำในเด็กและเยาวชน โดยจากงานวิจัยพบว่า หากเด็กและเยาวชนคบหาสมาคมกับเพื่อนที่กระทำผิดจะยิ่งเพิ่มโอกาสเสี่ยงที่จะกระทำผิดซ้ำเพิ่มขึ้น 4 เท่า เมื่อเทียบกับเด็กและเยาวชนที่ไม่ได้มีการคบหาสมาคมกับเพื่อนที่กระทำผิด (ศิริวรรณ กมลสุขสถิต, 2563) ซึ่งสามารถพิจารณาได้อีกว่า การมีเพื่อนเป็นผู้ที่กระทำความผิดเหมือนกัน มีโอกาสมากกว่าในการกระทำความผิดซ้ำ

อย่างไรก็ตาม พฤติกรรมและการเรียนรู้เหล่านี้ขึ้นอยู่กับช่วงระยะเวลาและความสม่ำเสมอในการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเพื่อนอีกด้วย

โดยทั่วไปนั้น ภายในสังคมแม้ว่าจะมีการรณรงค์และสนับสนุนความเข้าใจต่อผู้ต้องขังมากขึ้น ผ่านหน่วยงานและองค์กรระหว่างประเทศต่าง ๆ มากขึ้น แต่สำหรับในบางสังคมยังมีปัญหาเรื่องการตีตราผู้ที่เคยกระทำความผิดหรือผู้พ้นโทษ เพราะการที่สังคมตีตราพฤติกรรมการกระทำความผิดนั้นเป็นคุณค่าที่เบี่ยงเบนออกไปจากสังคมปกติ ทำให้ผู้ที่พ้นโทษหรือผู้กระทำความผิดนั้นย่อมเกิดความยอมรับในตราบาป ซึ่งสามารถพิจารณาได้ว่า การที่สังคมมองว่าการกระทำความผิดเป็นความเบี่ยงเบนนั้นอาจเกิดเป็นตราบาปในสังคม มีโอกาสที่ผู้กระทำความผิดนั้นหวนกลับมาอยู่ในกระบวนการกระทำผิดซ้ำในที่สุด สังคมจึงเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างความท้าทายและเป็นปัจจัยต่อการกำหนดการกระทำความผิดซ้ำได้อีกประการหนึ่ง

3. ปัญหาเชิงเศรษฐกิจ และนโยบายในกระบวนการยุติธรรมที่มีต่อการกระทำความผิดซ้ำ

ในปัจจุบัน การใช้เรือนจำเป็นมาตรการหลักในการลงโทษผู้กระทำความผิดนั้น ก่อให้เกิดปัญหาลูกโซ่ในระบบงานราชทัณฑ์และกระบวนการยุติธรรมในหลากหลายด้าน ซึ่งทำให้ปัญหาการกระทำผิดซ้ำยังมิได้รับการแก้ไขที่เหมาะสม แม้ในปัจจุบันกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมจะให้ความสำคัญกับการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดควบคู่ไปกับการพยายามในการลดอัตราการทำผิดซ้ำแล้วก็ตาม

หลายครั้งการศึกษาปัจจัยการกระทำ ความผิดซ้ำนั้น ได้รับการระบุว่าเป็นสาเหตุ มาจากความยากจนการรับภาระค่าใช้จ่ายของ ครอบครัว การว่างงาน ความต้องการเงิน เพื่อซื้อความสะดวกสบายกับตนเอง หรือทำให้ ตนทัดเทียมกับผู้อื่น เป็นต้น โดยสาเหตุเหล่านี้ นับว่าเป็นสาเหตุจากสภาพทางเศรษฐกิจของ ผู้กระทำความผิดที่ต่ำ (พงษ์กฤษณ์ มงคลสินธุ์, 2561) อีกทั้งการเจริญเติบโตด้านเศรษฐกิจ ของเมืองขนาดใหญ่ที่เพิ่มมากขึ้นและมีความ สัมพันธ์กับอาชญากรรม (วโรปพัฒน์ มั่นยา และศุภกร ปุญญฤทธิ์, 2563) แต่ขาดกลไก และระบบในการควบคุมความเจริญเติบโต และความมั่นคงที่เกิดจากสวัสดิการของรัฐ ซึ่งทำให้ความเจริญก้าวหน้าทางสังคมและ เศรษฐกิจเป็นพลังในการผลักดันการเปลี่ยนแปลง ในชุมชนเขตเมือง และเป็นปัจจัยเชิงโครงสร้าง ทางเศรษฐกิจที่ทำให้ผู้พ้นโทษหวนกลับมา กระทำความผิดซ้ำอีกครั้ง

นอกเหนือจากนี้ ปัญหาจากระบบการ ยุติธรรมยังนับว่าเป็นปัจจัยทางอ้อมที่อาจทำให้ ผู้ต้องขังหวนกลับมากระทำความผิดซ้ำได้อีก ยกตัวอย่างเช่น การจัดฝึกอบรมด้านอาชีพให้แก่ ผู้ต้องขังที่ไม่สามารถนำไปต่อยอดในการประกอบ อาชีพได้เมื่อพ้นโทษออกไปแล้ว รวมทั้งโปรแกรม การพัฒนาจิตใจ และโปรแกรมการแก้ไขพฤติกรรม ด้วยที่ไม่มีประสิทธิภาพมากพอ ไม่สอดคล้องกับ ความต้องการของผู้ต้องขัง (Thailand Institute of Justice and Griffith Criminology Institute, 2021) อีกทั้งระบบการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง ที่ยังไม่มีประสิทธิภาพมากพอ และไม่สามารถ ป้องกันการถ่ายทอดทักษะและลักษณะนิสัย ความเป็นอาชญากรของผู้ต้องขังในเรือนจำ

ระหว่างกันและกันได้ (ปรีชญาภรณ์ บุญชู, 2558) ภาพสะท้อนของนโยบายในกระบวนการยุติธรรม เหล่านี้ นับเป็นปัจจัยทางอ้อมที่ทำให้ผู้ต้องขังนั้น เข้าถึงการบำบัดฟื้นฟูที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ และเป็นสาเหตุหนึ่งในการหวนกลับมากระทำความ ผิดซ้ำ (Thailand Institute of Justice and Penal Reform International, 2019)

ปัจจัยการกระทำความผิดซ้ำที่เกิดจาก ความท้าทายของสิ่งแวดล้อมเหล่านี้ ได้ตั้งอยู่บน พื้นฐานของหลักการอธิบายทฤษฎีทางสังคม ศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับสังคมทั้งสิ้น เช่น ทฤษฎี เกี่ยวกับกระบวนการทางสังคม (Social Process Theories) ทฤษฎีการคบค้าสมาคมที่แตกต่างกัน (Differential Association Theory) ทฤษฎีพันธะ ทางสังคม (Social Bond Theory) ทฤษฎีติดตรา (Labelling Theory) ทฤษฎีสังคมไร้บรรทัดฐาน (Social Disorganisation Theory) ทฤษฎีกิจกรรม ประจำวัน (Routine Activity theory) ทฤษฎี การควบคุมทางสังคม (Social Control Theory) และทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม หรือ (Social Learning Theory) เป็นต้น

■ แนวทางการแก้ไขและป้องกัน การกระทำความผิดซ้ำ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดซ้ำ โดยมากมักมีวัตถุประสงค์ประการหนึ่งเพื่อ เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาการกระทำ ความผิดซ้ำที่เกิดขึ้น จากสาเหตุและปัจจัยดังที่ ได้กล่าวไปแล้วเบื้องต้น อย่างไรก็ตาม การเสนอ แนวทางการแก้ไขฟื้นฟูการกระทำความผิดซ้ำ จากงานวิจัยนั้น เป็นการเสนอแนวทางที่มีลักษณะ เป็นวิธีการ ซึ่งมีความแตกต่างหลากหลายไป

ตามปัจจัยการกระทำผิดซ้ำที่พบ บริบทพื้นที่ ที่ทำการศึกษา หรืออาจขึ้นอยู่กับความเห็นของผู้วิจัยที่ทำการศึกษานั้น ๆ การออกแบบ ข้อเสนอแนะที่เป็นแนวทางที่เกิดขึ้นนี้จึงมีความ หลากหลายของวิธีการในการนำไปประยุกต์ใช้ เป็นอย่างมาก

อีกความท้าทายประการหนึ่งของการชี้แนะ แนวทางการแก้ไขและป้องกันการกระทำ ความผิดซ้ำในลักษณะของวิธีการ คือ ข้อเสนอแนะ มักเป็นการแก้ไขในแต่ละเชิงประเด็น ทำให้ แนวทางการแก้ไขมีความขาดตอนไม่สามารถ เชื่อมต่อวิธีการในแต่ละแบบ ซึ่งทำให้การปรับใช้ วิธีการแก้ไขและป้องกันปัญหานั้นไม่สอดคล้อง ไปตามปัญหาของกระบวนการยุติธรรมที่เรียงร้อย เชื่อมต่อกัน อย่างไรก็ตาม ในงานวิจัยเรื่องต่าง ๆ ได้เสนอแนวทางการแก้ไขการทำความผิดซ้ำ โดยสามารถวิเคราะห์และสรุปเป็นแนวทาง การแก้ไขและป้องกันการทำความผิดซ้ำได้ ดังนี้

1. การพัฒนาระบบ และแนวการปฏิบัติ ในกระบวนการยุติธรรมที่อาจส่งผลต่อกระทำ ความผิดซ้ำ

กระบวนการยุติธรรมเป็นระบบกลไกที่ ทำหน้าที่ในด้านยุติธรรม การบังคับใช้กฎหมาย และการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด ซึ่งผู้พ้นโทษ ที่กลับมากระทำความผิดซ้ำจะทำให้วนกลับมาสู่ ระบบยุติธรรมใหม่ตั้งแต่ขั้นสืบสวนสอบสวน การพิจารณาคดี ตลอดจนการปฏิบัติต่อผู้กระทำ ความผิดในเรือนจำ ซึ่งอาจเป็นช่องทางหลัก ในการกำหนดแนวทางในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาการกระทำความผิดซ้ำได้

แนวทางปฏิบัติที่เป็นการพัฒนาาระบบที่ ได้รับการนำเสนอไว้ในข้อค้นพบจากงานวิจัย หลากหลายฉบับอาจมีแนวทางได้ ดังนี้

1.1 การพัฒนาระบบการจำแนกผู้กระทำ ความผิดที่มีประสิทธิภาพ

การพัฒนาาระบบการจำแนกผู้กระทำ ความผิดเป็นการค้นหาปัจจัยเสี่ยงในการกระทำ ความผิดซ้ำที่สามารถนำไปสู่การจำแนกผู้ต้องขัง ซึ่งจะส่งเสริมให้ผู้ต้องขังได้รับการบำบัดฟื้นฟู ที่เหมาะสม และลดทอนความเสี่ยงในการ กระทำความผิดซ้ำได้ โดยมีแนวทางในการพัฒนา เครื่องมือที่เป็นโปรแกรมการจำแนกที่มีอยู่แล้ว ต่อ ยอดให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การใช้ แบบการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง (แบบ จน.1) และแบบจำแนกลักษณะผู้ต้องขังพื้นฐาน เพื่อการควบคุม (แบบ B) เพื่อให้สามารถนำไปใช้ ในการประเมินพฤติกรรมเสี่ยงของผู้ต้องขังได้จริง (ธีระ สนิเดชารักษ์ และคนอื่น ๆ, 2564) และ อาจให้ผู้ต้องขังตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง (Self-Report) ซึ่งสามารถลดภาระเจ้าหน้าที่และ แม่นยำกว่าการใช้ดุลยพินิจ นอกจากนี้ ในการ พัฒนาระบบจำแนกนั้นอาจต้องมีการเชื่อมโยง ข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิด ประโยชน์ได้หลากหลายมิติ เช่น การกำหนด โครงสร้างการจัดเก็บฐานข้อมูลกลาง (Standard Offender's Data Dictionary) ที่เชื่อมโยงข้อมูล ผ่านศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (Data Exchange Centre-DXC) ที่มีอยู่ใน ปัจจุบันได้

1.2 การพัฒนาระบบโปรแกรมการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟูและการเตรียมความพร้อมก่อน ปล่อย

หลักคิดหนึ่งของการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู อย่างมีประสิทธิภาพนั้นควรมีลักษณะเฉพาะ เหมาะกับผู้ต้องขังแต่ละราย โดยโปรแกรม ในแต่ละประเภทนั้นจะต้องมีความสอดคล้อง

เชื่อมโยงตั้งแต่ระบบการจำแนกผู้กระทำความผิด ก่อนการเข้ามาอยู่ในเรือนจำ ตลอดจนการกลับคืนสู่สังคม เพื่อให้สามารถใช้ทักษะเหล่านี้ เป็นเกราะป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำผิดซ้ำ ดังนั้น ในโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดนั้น ควรได้รับการจำแนกออกเป็น โปรแกรมพื้นฐาน ที่เหมาะสำหรับการบำบัดผู้กระทำความผิด ทุกคน โปรแกรมหลักที่เน้นการบำบัดไปตาม กลุ่มลักษณะของผู้กระทำความผิด และโปรแกรม เฉพาะสำหรับผู้ที่มีความเสี่ยงที่จะกระทำความผิดซ้ำสูงที่เหมาะสมไปตามลักษณะของผู้ต้องขังในแต่ละราย นอกจากนี้ หากมีผู้กระทำความผิดที่ต้องการการดูแลหรือช่วยเหลือเพิ่มเติม ควรมีการจัดโปรแกรมการปล่อยตัวให้สอดคล้อง รายบุคคล เช่น การฝึกอบรมวิชาชีพที่เหมาะสมกับ ความสามารถของผู้ต้องขังแต่ละรายในศูนย์ เตรียมความพร้อมก่อนปล่อยแสมป์เดนใน สหรัฐอเมริกา (Hampden County Pre-release Center) โดยจะเน้นไปที่โปรแกรมการฝึกอาชีพ ที่สอดคล้องกับตลาดแรงงานและเป็นไปตาม ความต้องการของผู้กระทำความผิดแบบ เฉพาะเจาะจงในแต่ละบุคคล หรือ การฝึก การเรียนรู้การปรับตัวในสังคมในศูนย์เตรียม ความพร้อมก่อนปล่อยโบโรเนียในประเทศ ออสเตรเลีย (Boronia Pre-release Centre) ที่มีการลดทอนในด้านสิ่งแวดล้อมของความเป็น เรือนจำลงควบคู่ไปกับการฝึกโปรแกรมที่มีความ เฉพาะเจาะจง

2. การพัฒนาระบบการติดตามหลัง ปล่อยที่มีประสิทธิภาพ

การกลับคืนสู่สังคมที่ของผู้พ้นโทษ โดยทั่วไปนั้นจะมีกระบวนการติดตามหลัง ปล่อยจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถ

ทราบปัจจัยและประเมินความเสี่ยงหรือ แนวโน้มที่จะกลับไปกระทำผิดซ้ำได้ดียิ่งขึ้น สามารถเข้าช่วยเหลือผู้พ้นโทษเพื่อลดปัจจัย ความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำได้อย่างรวดเร็ว โดยมีแนวทางการพัฒนาที่หลากหลาย เช่น ปรับหลักเกณฑ์ให้ติดตามและสงเคราะห์ ช่วยเหลือผู้พ้นโทษได้มากขึ้น การสร้างเครื่องมือ เพื่อสนับสนุนการช่วยเหลือสงเคราะห์ผู้พ้นโทษ แบบองค์รวมผ่านศูนย์ ศูนย์เฝ้าระวังความปลอดภัยของประชาชน (JSOC) การสร้างการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการติดตาม หลังปล่อยให้มากขึ้นโดยรับฟังความเห็นของ ผู้คนในชุมชนเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับ การติดตามดูแลผู้พ้นโทษภายใต้หลักการของ ยุติธรรมชุมชน (Community Justice) ตลอดจน พัฒนาระบบการติดตามผู้พ้นโทษที่มีความเสี่ยง จะกระทำความผิดซ้ำสูงผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อลดการเผชิญหน้าและการตีตราผู้พ้นโทษ เป็นต้น (ธีระ สันเดชาวัชร และคนอื่น ๆ, 2564, หน้า 55-65)

2.1 การพัฒนามาตรการทางสังคมและ เศรษฐกิจ เพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ

นอกจากแนวทางการแก้ไขและป้องกันการ กระทำความผิดซ้ำภายในกระบวนการ ยุติธรรมแล้วนั้น การปรับปรุงสภาพแวดล้อม ทางสังคมที่เป็นแนวทางการแก้ไขและป้องกันการ กระทำความผิดซ้ำในสังคมภายนอก ก็เป็น สิ่งที่มีความจำเป็นต่อการกลับมาใช้ชีวิตอย่าง สำเร็จและเป็นการลดการกระทำความผิดซ้ำ ได้อีกประการหนึ่ง

การสนับสนุนทางสังคมในเชิงสภาพแวดล้อม อาจหมายรวมถึง การเป็นที่ ยอมรับในครอบครัวและสังคม กระบวนการ

การขัดเกลาทางสังคม หรือปัจจัยทางสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสังคมในภาพรวม ดังนั้นแนวทางการแก้ไขที่จำเพาะต่อปัญหาการกระทำความผิดซ้ำคือ การใช้แนวทางการพัฒนามาตรการทางสังคมแบบองค์รวม โดยอาศัยการกำหนดมาตรการหรือโครงการพิเศษเพื่อสนับสนุนการกลับคืนสู่สังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพพร้อมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม (ธีระ ลินเดชาวัชร์ และคนอื่น ๆ, 2564, หน้า 73) เพื่อรองรับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู และการสนับสนุนหลังพ้นโทษให้เกิดประสิทธิภาพอย่างยั่งยืนสูงสุด

นอกจากนี้ ยังมีการเสนอแนะแนวทางในการพัฒนามาตรการอื่น ๆ เพื่อสนับสนุนผู้พ้นโทษให้มีความมั่นคงบนพื้นฐานของปัจจัยเชิงเศรษฐกิจที่เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้พ้นโทษกลับมาก่อทำความผิดซ้ำอีกด้วย แนวทางการสนับสนุนเหล่านี้ได้แก่ การสนับสนุนในด้านการประกอบอาชีพ การให้โอกาสทางการศึกษา การมีที่พักอาศัย และปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตต่าง ๆ ยกตัวอย่างเช่น การจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อย เพื่อให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังปล่อยของผู้พ้นโทษให้กลับสู่สังคมและไม่ก่อทำความผิดซ้ำ โดยอาจกำหนดการให้ความช่วยเหลือในด้านการเงินระยะสั้น รวมไปถึงการติดตามผลความช่วยเหลือในระยะยาวให้ผู้กระทำผิดสามารถตั้งต้นใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างยั่งยืน และอีกตัวอย่างหนึ่ง คือ การสร้างแนวทางการใช้รูปแบบทางธุรกิจเพื่อสังคม (Social Enterprise) มาขับเคลื่อนการสร้างอาชีพให้กับผู้พ้นโทษอีกด้วย องค์การทางธุรกิจนี้นับเป็นองค์กรรูปแบบใหม่ที่สามารถดูแลแก้ไข

ปัญหาสังคมควบคู่กับการดำเนินธุรกิจ แนวทางการสนับสนุนเหล่านี้สามารถช่วยจัดปัจจัยความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำอันเนื่องมาจากการมีรายได้ไม่เพียงพอในการดำรงชีวิต และขาดโอกาสทางสังคมได้

นอกจากนี้ ยังอาจใช้แนวทางการกำหนดนโยบายที่ส่งเสริมโครงการทางสังคมที่เกิดการสร้างการยอมรับในสังคมมากขึ้น โดยให้โอกาสผู้ที่เคยกระทำความผิดกลับสู่สังคมโดยปราศจากการตีตราและไม่ทำให้ผู้ที่ก้าวพลาดกระทำความผิดซ้ำรู้สึกถูกลดทอนคุณค่าในตัวเอง และกระทำความผิดซ้ำอีก เช่น โครงการที่นำกีฬาไปใช้เพื่อให้ผู้พ้นโทษสามารถสร้างคุณค่าให้ตนเองและชุมชนได้ (พรรณวดี คำไชยวงศ์, 2564) หรือการใช้ศาสนาเป็นพื้นฐานกิจกรรมฝึกอบรมและปฏิบัติสำหรับผู้กระทำความผิดเป็นต้น (ศิลป์ชัย ลีลิตธรรม และวงศกร เพิ่มผล, 2564)

เนื่องจากมาตรการทางสังคมและเศรษฐกิจเป็นส่วนสำคัญในการเตรียมความพร้อมในด้านสภาพแวดล้อม เพื่อรองรับผู้ที่พ้นโทษกลับสู่สังคมและไม่หวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำ อย่างไรก็ตาม การพัฒนามาตรการทางสังคมเป็นเพียงทางเลือกหนึ่งในการพัฒนาสภาพแวดล้อมโดยรวมเท่านั้น แต่สภาพแวดล้อมที่เกิดจากการยอมรับโดยผู้คนในสังคม บุคคลในครอบครัว โดยไม่ตีตราจะเป็นช่องทางหนึ่งในการส่งเสริมและป้องกันการกระทำผิดซ้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 การพัฒนาแนวนโยบายและมาตรการทางกฎหมายที่ส่งผลต่อการกระทำความผิดซ้ำ

กลไกหนึ่งที่สำคัญต่อการลดการกระทำ ความผิดซ้ำคือ ข้อบัญญัติทางกฎหมาย โดยใน ปัจจุบันนิติบัญญัติและการบัญญัติกฎหมาย ของไทยให้ความสำคัญกับการลงโทษทางอาญา โดยการจำคุกเป็นหลัก จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ บทลงโทษเป็นบทบัญญัติทางอาญาที่ล้นเกิน (Over-criminalization) ประกอบกับสภาพสังคม และวัฒนธรรมไทยตั้งแต่ดั้งเดิมที่มุ่งเน้น การลงโทษผู้ฝ่าฝืนกฎหมายเป็นหลัก โดยไม่ สนับสนุนให้คนกระทำความผิดกฎหมายส่งผลให้มี การตั้งข้อรังเกียจแก่ผู้ที่โดนลงโทษ และทำให้ การตีตราเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในระบบคุณธรรม และยังส่งผลให้มีการกำหนดข้อห้ามบางประการ ที่เป็นการตั้งข้อกฎหมายอย่างจำกัด กีดกันผู้ที่เคย ได้รับโทษทางอาญาให้เป็นบุคคลที่ถูกกีดกัน ในการประกอบอาชีพและวิชาชีพ

แนวทางหนึ่งที่เป็นการสร้างมาตรการ ทางกฎหมายที่อาจลดการกระทำผิดซ้ำได้ คือ รัฐควรมีมาตรการในการสร้างแรงจูงใจให้กับ บรรดาผู้ประกอบการในภาคส่วนเอกชนให้มีความเข้าใจและให้โอกาสในการจ้างงานผู้ที่เคย กระทำความผิดมากขึ้น โดยการกำหนดนโยบาย ทางกฎหมายที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้พ้นโทษมีงานทำ อย่างเป็นรูปธรรม โดยอาจสร้างแรงจูงใจในการให้ เอกชนจ้างงานมากขึ้น (ปวรวิศร เลิศธรรมเทวี, 2564) เช่น การลดภาษีนิติบุคคลแก่เอกชน ที่ว่าจ้างผู้มีประวัติอาชญากรรม มีมาตรการ เกี่ยวกับประวัติอาชญากรรมที่สามารถเป็นกลไก ในการช่วยนายจ้างในการเฝ้าระวังการกระทำ ความผิดซ้ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสนับสนุน แนวนโยบายที่เป็นมาตรการทางกฎหมาย เพื่อส่งเสริมให้ผู้พ้นโทษกลับมาใช้ชีวิตในสังคม ได้อย่างปกติสุขควรสอดคล้องกับการประกอบ

อาชีพของผู้พ้นโทษ โดยการประกอบอาชีพ จะเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้ผู้พ้นโทษสามารถ มีรายได้ที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตประจำวันได้

การส่งเสริมแนวนโยบายและมาตรการ ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายจึงควรเริ่มต้นตั้งแต่รัฐ ที่สามารถสร้าง มาตรการ กฎหมาย และระเบียบ ที่ส่งเสริมอาชีพของผู้ที่พ้นโทษได้ ซึ่งในการ กำหนดบทบัญญัติทางกฎหมายจะต้องคำนึงถึง การที่ผู้กระทำความผิดได้รับสิทธิคืนหลังจาก การลงโทษโดยไม่มีการตีตรา หรือกีดกันใด ๆ ดังนั้นแนวทางในการแก้ไขกฎหมายจึงเป็น ช่องทางหนึ่งในการสร้างโอกาสให้กับผู้ที่เคย กระทำความผิดได้

3. การนำข้อค้นพบจากงานวิจัยที่เกี่ยวกับการ กระทำความผิดซ้ำมาใช้ประโยชน์เพื่อ การลดการกระทำผิดซ้ำ

นอกจากการกำหนดแนวทางและข้อเสนอแนะ ในการพัฒนาระบบในกระบวนการยุติธรรม การพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ และการกำหนด แนวนโยบายที่เป็นมาตรการทางกฎหมายแล้ว การนำผลวิจัยที่เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์หรือ ข้อค้นพบในงานวิจัยมาประกอบการใช้ในการ กำหนดนโยบายหรือแนวทางก็เป็นส่วนที่มี ความสำคัญที่สามารถยืนยันได้ว่า แนวทาง การแก้ไขปัญหานั้นเป็นสิ่งที่ได้รับการวิเคราะห์ อย่างถี่ถ้วนแล้วขั้นหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม การนำข้อค้นพบจากงานวิจัย เกี่ยวกับการกระทำความผิดซ้ำที่เพิ่มมากขึ้น มีข้อจำกัดในการนำไปใช้กำหนดนโยบายใน หลายประเด็น ได้แก่ ประเด็นสถานะของข้อมูล ที่ควรมีการปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ เนื่องจาก ข้อค้นพบต่าง ๆ เป็นพลวัตสามารถเปลี่ยนแปลง ไปตามช่วงเวลาของข้อมูลที่จัดเก็บและวิเคราะห์

ประเด็นของพื้นที่และประชากรที่ทำการศึกษา ซึ่งอาจมีลักษณะจำเพาะต่อกลุ่มและส่งผลในการใช้งานข้อมูลในการกำหนดนโยบาย มีความแตกต่างกันได้ตลอดจนการใช้องค์ความรู้จากงานวิจัยควรมีการเชื่อมต่อกันเป็นกระบวนการที่มีการเรียงร้อยเชื่อมต่อกัน ตั้งแต่ต้นสายไปยังปลายสายของกระบวนการยุติธรรม รวมถึงสังคม เพราะปัญหาการกระทำความผิดซ้ำนั้นเป็นปัญหาที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมต่อกัน ตั้งแต่การที่ผู้กระทำความผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ตลอดจนกลายเป็นผู้พ้นโทษที่กลับคืนมาในสังคม

นอกจากนี้ การใช้ข้อมูลจากผลงานวิจัยในการแก้ปัญหาการกระทำความผิดซ้ำนั้นไม่ควรจำกัดเฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกระบวนการยุติธรรมเท่านั้น แต่อาจรวมถึงการใช้ข้อมูลจากงานวิจัยเหล่านี้เป็นองค์ความรู้ที่เผยแพร่สู่สาธารณะ และสามารถขยายความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดซ้ำได้อย่างเป็นองค์รวมเช่นกัน

■ สรุป

บทความนี้ได้สำรวจความพยายามในการระบุถึงปัญหาของการกระทำความผิดซ้ำในแง่มุมต่าง ๆ ของงานวิจัยและบทความตีพิมพ์ โดยจากการศึกษาปัญหาและความท้าทายในการแก้ไขการกระทำความผิดซ้ำในประเทศไทย พบว่าการแก้ไขการกระทำความผิดซ้ำเผชิญความท้าทายนับตั้งแต่ความหมายและการนิยามของการกระทำความผิดซ้ำ การระบุถึงปัญหาการกระทำความผิดซ้ำ ตลอดจนแนวทาง

ในการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาและป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ

ในการกำหนดบทนิยามการกระทำความผิดซ้ำในประเทศไทยปัจจุบันได้ใช้ระบบการนับการกระทำความผิดซ้ำจากการเก็บข้อมูลหลากหลายหน่วยงาน โดยในแต่ละหน่วยงานจะมีการกำหนดคำนิยามการกระทำความผิดซ้ำที่แตกต่างกันไปตามบทบาทและภารกิจ เช่น กรมราชทัณฑ์จะนับเอาหลักการวัดการกระทำความผิดซ้ำจากการคุมขังซ้ำ (Re-incarceration) กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจะนับเอาหลักการการกระทำความผิดซ้ำจากการถูกจับกุมซ้ำ (Re-arrested) ส่วนกรมคุมประพฤติจะใช้การคุมขังซ้ำและการถูกตัดสินซ้ำเป็นเกณฑ์ (Re-incarceration and Re-conviction) ดังนั้นในการกำหนดบทนิยามการกระทำความผิดซ้ำนั้นได้ส่งผลให้การจัดเก็บข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังมีการจัดเก็บข้อมูลที่ยังไม่ครอบคลุมในหลากหลายมิติ และทำให้การศึกษาและงานวิจัยมีข้อจำกัดในด้านข้อมูล

เช่นเดียวกันกับการจัดประเภทของการกระทำความผิดซ้ำ ในปัจจุบันประเทศไทยยังขาดการระบุประเภทของผู้กระทำความผิดซ้ำที่เฉพาะเจาะจง จึงควรมีการกำหนดประเภทของการกระทำความผิดซ้ำ และเก็บเป็นฐานข้อมูลไว้เป็นการพิเศษ เนื่องจากการกระทำความผิดซ้ำนั้นเป็นรูปแบบหนึ่งในการกระทำความผิดที่มีลักษณะเฉพาะ และควรมีการจำแนกประเภทของการกระทำความผิดซ้ำตามฐานความผิดอย่างเฉพาะเจาะจงเพื่อให้สามารถระบุและทำความเข้าใจรูปแบบของการกระทำความผิดซ้ำในเชิงลึกได้

ในปัจจุบันมีการศึกษาเกี่ยวกับการกระทำความผิดซ้ำ โดยสามารถระบุถึงสาเหตุและ

ปัจจัยที่แยกเป็นทั้งหมด 3 กลุ่มปัจจัย คือ (1) ปัจจัยทางชีววิทยากายภาพ ภูมิหลังส่วนบุคคล และจิตวิทยา (2) ปัญหาที่เกิดจากความท้าทายของสังคม และ (3) ปัญหาเชิงเศรษฐกิจ และนโยบายในกระบวนการยุติธรรมที่มีต่อการกระทำความผิดซ้ำ ซึ่งการระบุถึงสาเหตุปัจจัยเหล่านี้ นำมาสู่การเสนอแนะแนวทางการแก้ไขและป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ ตั้งแต่ต้นน้ำที่เป็นการพัฒนากระบวนการปฏิบัติในกระบวนการยุติธรรม นำมาสู่การพัฒนามาตรการทางสังคมและเศรษฐกิจ ตลอดจนพัฒนาแนวนโยบายและมาตรการทางกฎหมายที่ส่งผลต่อการกระทำความผิดซ้ำ อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอจากงานวิจัยเหล่านี้ มักเป็นการแก้ไขตามแต่ละปัจจัยในเชิงประเด็น ทำให้ปัญหาการกระทำความผิดซ้ำไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเป็นระบบ

ดังนั้น การกำหนดแนวทางที่เป็นการแก้ไข ปัญหาการกระทำความผิดซ้ำเหล่านี้ จะต้องมีการ เชื่อมต่อองค์ความรู้ในภาพรวม และขยายผล ให้ได้รับการตอบสนองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงสังคม ในการใช้ข้อมูลและนโยบาย เหล่านี้ในการแก้ไขปัญหา เพราะการพิจารณา ปัญหาการกระทำความผิดซ้ำอย่างเป็นภาพรวม จะช่วยลดความท้าทาย และมีประสิทธิภาพ ในการแก้ไขและป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ ในประเทศไทยได้ในที่สุด

■ บรรณานุกรม

กรมราชทัณฑ์. (2564ก). รายงานสถิติผู้ต้องขัง ราชทัณฑ์, คำนวณเมื่อ 12 พฤศจิกายน 2564, จาก <http://www.correct.go.th/stathome page/>

กรมราชทัณฑ์. (2564ข). สถิติการกระทำผิดซ้ำ ของผู้ต้องขัง, ข้อมูล ณ วันที่ 14 พฤศจิกายน 2564. ค้นเมื่อ 14 พฤศจิกายน 2564, จาก <http://www.correct.go.th/recstats/index.php>

ชาญณรงค์ บวรสมสฤษดิ์ และศรีสุพร ปิยรัตนวงศ์. (2553). ปัจจัยในการกระทำผิดซ้ำ ของผู้ต้องขังคดีอาญาเสพติดในทัณฑสถาน บำบัดพิเศษสงขลา. วารสารกระบวนการ ยุติธรรม, 3(4), 79-83.

ชวลิต กลิ่นแข, เกชา ใจดี, ณฐวรรณ์ เสมียนเพชร, สุพัตรา สมวงศ์ และ ทิพวรรณ สุวรรณโน. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อ การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำ ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน. วารสารวิชาการ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก, 6(3), 253-261.

จิตติวรรณ สุกใส, เบิดศักดิ์ ไชวาลินธุ์, วันเพ็ญ วอกลาง และธวัชชัย ไทยเขียว. (2555). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็ก และเยาวชนในสังคมไทย. วารสารคุษภักดิ์ทางสังคมศาสตร์, 2(3), 8-19.

ทรงพล ชุนรัง. (2556). สาเหตุการกระทำผิดซ้ำ คดีเกี่ยวกับทรัพย์: ศึกษาเฉพาะกรณีความผิดฐานลักทรัพย์ นักโทษเด็ดขาดฝ่ายควบคุม แดน 8 เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเกริก.

ธีระ สันเดชารักษ์, จตุรพิศ เกราะแก้ว, นัจชลี ศรีมณีกาญจน์, ปองพล นิลพฤษ, วิเชษฐ์ พลายมาศ, พิเชฐ คุณากรวงศ์, ธนบูรณ์ จันทรมาลย์, พงษ์กฤษณ์ มงคลสินธุ์, เกษมศานต์ โชติชาครพันธุ์, เปรมฤดี เพ็ชรกุล,

- ธิติมหาเจริญ, ปวีศร เลิศธรรมเทวี และสุณีย์ กลัยจิตร. (2564). *โครงการวิจัยเพื่อแก้ไข ปัญหาการกระทำผิดซ้ำ: รายงานการวิจัย*. ค้นเมื่อ 12 พฤศจิกายน 2564, จาก https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:179217
- นัทธี จิตสว่าง. (ม.ป.ป.). *สถิติการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในประเทศไทย, แหล่งรวบรวมความรู้ด้านอาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม*. ค้นเมื่อ 12 พฤศจิกายน 2564, จาก <http://www.nathee-chitsawang.com/สถิติการกระทำผิดซ้ำของ>
- ปริญญารณ บุญชู. (2558). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำพิเศษธนบุรี. *วารสารสหวิทยาการ*, 12(2), 102-129.
- ปวีศร เลิศธรรมเทวี. (2564) กฎหมายที่ไม่เอื้อต่อการกลับไปใช้ชีวิตในสังคมของผู้กระทำ ความผิด. *วารสารรามคำแหง ฉบับนิติศาสตร์*, 10(1), 261-306.
- พงษ์กฤษณ์ มงคลสินธุ์. (2561). การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำในคดี ยาเสพติด. *วารสารวิชาการแสงอีสาน*, 15(1), 47-63.
- พรณวดี คำไชยวงศ์. (2564). การแปลงเปลี่ยน พฤติกรรมและความสำเร็จในการกลับคืนสู่สังคม: จากนักโทษสู่นักกีฬาอาชีพ. *วารสาร สันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 9(2), 535-547.
- พัชรินทร์ ชำศิริพงษ์. (2561). การกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดียาเสพติด. *วารสาร วิจัยราชภัฏกรุงเก่า สาขามนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์*, 5(3), 23-30.
- วรกร โอภาสนันท์, (ม.ป.ป.). *การวางมาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันการกระทำ ความผิดซ้ำของผู้กระทำความผิดอุกฉกรรจ์ ที่ใช้ความรุนแรง (Serious Offenders). สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา*. ค้นเมื่อ 26 พฤศจิกายน 2564, จาก <http://web.krisdika.go.th/data/activity/act13810.pdf>
- วโรปพัฒน์ มั่นยา และศุภกร ปุณณฤทธิ. (2563). สาเหตุและแนวทางการป้องกันการกระทำ ผิดซ้ำของผู้ต้องขัง ในคดีลักทรัพย์ : กรณี ศึกษาเรือนจำจังหวัดปทุมธานี. *วารสาร วิชาการสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก*, 6(3), 74-83.
- ศิริวรรณ กมลสุขสถิต. (2563). แนวทางในการ ป้องกันและแก้ไขการกระทำผิดซ้ำของเด็ก และเยาวชนในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด โดยอาศัยปัจจัยที่เป็นตัวทำนายทางด้าน อาชญาวิทยา. *วารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์*, 7(1), 1-19.
- ศิลป์ชัย ลีลิตธรรม และวงศกร เพิ่มผล. (2564). การศึกษาปัจจัยและแนวทางป้องกัน ตามหลักเบญจศีลเพื่อส่งเสริมการไม่กระทำ ความผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัด สมุทรปราการ. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*, 4(1), 51-68.
- สำนักงานกิจการยุติธรรม. (2562). *รายงานสรุป กรอบกฎหมายและมาตรการในการป้องกัน การกระทำผิดซ้ำในคดีทางเพศ*, ค้นเมื่อ 26 พฤศจิกายน 2564, จาก <https://justicechannel.org/wp-content/uploads/2021/07/>

- รายงาน-การกระทำผิดซ้ำคดีทางเพศ-
code.pdf
- สำนักวิจัยและพัฒนากระบวนการราชทัณฑ์.
(2550). *การปรับปรุงและพัฒนากระบวนการจัดเก็บข้อมูลผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ*.
ค้นเมื่อ 26 พฤศจิกายน 2564, จาก https://nctc.oncb.go.th/manage/researchMgt/import/researchFull/20170301_10124950_Database_Development.pdf
- สุภัทรา ปกาลิทธิ์ วโรตม์ลิขิตดี และจุฑารัตน์
พรพุทธศรี. (2563). การกระทำผิดซ้ำ: นิยาม
และสถิติข้อมูลของกระทรวงยุติธรรม.
วารสารกระบวนการยุติธรรม, 13 (2), 167-
182.
- Bendlin, M., Sheridan, L., & Johnson, A.
(2022). Stalking Recidivism: A Comparison
of Operational Definitions. *Journal of
Interpersonal Violence*, 37(9-10), NP8138-
NP8160.
- Gannon, T., Terriere, R. & Leader, T. (2012).
Ward and Siegert's pathways model of
child sexual offending: A cluster analysis
evaluation. *Psychology, Crime & Law*,
18, 129-153.
- Goodley, G. Pearson, D., & Morris, P. (2021).
Predictors of recidivism following release
from custody: A meta-analysis, *Psychology,
Crime & law*, 28(7), 703-729.
- Molina-Coloma, V., Salaberria, K., and Pérez,
J. I. (2022). A Comparative Study between
Recidivism Offenders and Non-recidivism
Offenders in a Prison Sample. *Anuario de
Psicología Jurídica*. 32(1), 33-39.
- Ostermann, M., Salerno, L. M., & Hyatt, J. M.
(2015). How different operationalizations
of recidivism impact conclusions of
effectiveness of parole supervision. *Journal
of Research in Crime and Delinquency*,
52(6), 771-796.
- Simons, D. A. (2017). Chapter 3: Sex offender
typologies. in office of sex offender
sentencing, monitoring, apprehending,
registering, and tracking. In Sex Offender
Management Assessment and Planning
Initiative. New York, Office of Justice
Programs, U.S. Department of Justice.
- Thailand Institute of Justice and Penal Reform
International. (2019). *The rehabilitation
and social reintegration of women
prisoners Implementation of the Bangkok
Rules*. Retrieved September 26, 2021 from
[https://knowledge.tijthailand.org/en/
publication/detail/bangkok-rules#book/](https://knowledge.tijthailand.org/en/publication/detail/bangkok-rules#book/)
- Thailand Institute of Justice and United
Nations Office on Drugs and Crime. (2021).
*Research on the causes of recidivism in
Thailand*. Retrieved September 26, 2021
from [https://knowledge.tijthailand.org/
en/publication/detail/research-on-the-
causes-of-recidivism-in-thailand#book/](https://knowledge.tijthailand.org/en/publication/detail/research-on-the-causes-of-recidivism-in-thailand#book/)
- Thailand Institute of Justice and Griffith
Criminology Institute. (2021). *Women's
Pathways Into, Through and Out of Prison*.
Retrieved September 26, 2021 from
[https://knowledge.tijthailand.org/en/
publication/detail/women-s-pathways-
into-through-and-out-of-prison#book/](https://knowledge.tijthailand.org/en/publication/detail/women-s-pathways-into-through-and-out-of-prison#book/)

Ward, T., & Gannon, T. A. (2006). Rehabilitation, etiology, and self-regulation: The comprehensive good lives model of treatment for sex offenders. *Aggression and Violent Behavior, 11*(1), 77-94.

